

COCCUT

K 0176

193M

194

14

Випр. № 30 кий.

[05 (47714X) „1925“].

К. 6176.
Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

ВСЕСВІТ

№ 14

1-го СЕРПНЯ
1925 р.

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ ДВОХТИЖНЕВИК

За редакцією В. БЛАКИТНОГО

▼▼▼ РЕДАКЦІЯ: ▼▼▼
Харків, вул. Лібкнехта, № 11.

ЧИСЛА: Оповідання: Витяг із протоколу—І. Микитенко; Канонір Душта—О. Слісаренко; Нариси: „Тисяча і одна ніч“—О. Копи-
Осушування болот на Україні—Т. Секунда; Іртиш—Оленич-Гененко; Хліб наш насущний—М. Чернявський; Сучасний американський театр—
Гельтауб; День аерохему в Харкові—Городський; Обклад. худ.—А. Петрицького; Кліше цинкогр. „Червоний друк“. Метранпаж—П. Касапов.

НА ОГЛЯД ПОЛЯ.

ВИТЯГ ІЗ ПРОШОКОЛУ

... Груз наш, груз!
Рвешь ты серце на части.

И рождаешь, невидан-
ный смех.

А. Безыменский.

1.

Одного вечора помирала жінка начміліції в далекому районі.

Був той район у холодних степах безсніжних, у селі. Помирала вона зімою. Над нею стояла порожня сутінь. Небагато градусів вище від нуля струмкуючи спало на чоло. І на віі вже сіявся незримий попіл смерті.

Задуманий начміліції—партизан 18-го року, що бачив багато крові й контр-революції, стояв посеред кімнати в шенелі, і в тяжкій мовчанці приймав кінець своєї любові,—нікому невідомої. Він допіру прийшов зі служби й побачив, що їй (жінці його) сьогодні стало зовсім кепсько.

— Левку... я помираю,—запально прошелестіла сухими губами жінка.— Мене їсть жар...

І на щоках їй розквітли дві червоні плями, немов запізні маки смутної, жовтої осені.

— Нахились до мене, Левку...

Він одірвав од підлоги підковані чоботи й одмірив два рівних, нешвидких кроки.

Нахилив над нею велике й важке своє тіло.

Секретар дивився на нього довго, незрозуміло, потім встав на підлогу і підійшов на ступінь уперед.

— Померла, значить?

— Да.

І вони постояли так хвилин з п'ять: один в своїй білизні, з темними півколами під очима од ревматоїдних ревтомів, і другий—в шенелі цегляного кольору, негодним, суворим обличчям.

— Гм...—сказав секретар.—Не по плану була.

— Треба скликати засідання ячeyки—сказав начміліції.—Вирішить, як ховати...

— Засідання?... З приводу похорону.. Безпартійна-ж...

— Да, безпартійна,—сказав начміліції і побілів. Потім почув, що в скроні йому почало щось боляче шарпати.

Вони постояли ще кілька хвилин один проти одного, далі секретар одігся і пішли збирати засідання.

Це вже проспівали треті півні, але ніде не прокидались шуми. Тільки подекуди вікна прозвувались теплою жовтю своїх очей. То найближчі господарки квапилися до ранкової праці. Бо люди, що працюють, завше мають чим катися.

На засідання ячeyки прийшли всі вісім членів і два кандидати.

В кімнаті ячeyки засвітили лійову свічку, поставили її на машинку секретар відчинив збори.

— Слово для інформації має товариш Гуца.

Хтось одійшов до порога і сякнувся.

В середній шибці була дірочка. Дірочку було заліплено папірцем, папірець трохи одстав і злегка шелестів од вітру. Проте ніхто на не звертав уваги, бо всі були в шапках і сиділи хто склавши в рукава, а хто заховавши їх у кешені.

Начміліції взяв слово для інформації і поінформував збори про жінку...

Спочатку висловлювались про те, від чого померла, пригадували випадки, але начміліції поставив:

— Я прохаю, щоб поховать. Щоб комячейка взяла участь.

— Як, щоб комячейка? Щоб ховала комячейка?

— Да. Не до попа-ж ійти... Як на вашу думку?..

Один узав слово й сказав:

— Тут справді.. Момент. На мою думку момент серйозний і дальний...

Решта й собі сказали:

— Момент, що й говорити!..

— Але-ж і комячейка...

— Яке вона має відношення?..

— Та й як? По якому способу її ховать?

— Товариші. Як так?

— Товариш Гуца, комячейка теж не похоронне бюро. Н...

I.

Одного вечора помирала жінка начміліції в далекому районі.

Був той район у холодних степах безсніжних, у селі. Помирала вона зимою. Над нею стояла порожня сутінь. Небагато градусів вище від нуля струмкуючи спадало їй на чоло. І на вії вже сіявся незримий попіл смерті.

Задуманий начміліції—партизан 18-го року, що бачив багато крові й контр-революції, стояв посеред кімнати в шенелі, і в тяжкій мовчанці приймав кінець своєї любові,—нікому невідомої. Він допіру прийшов зі служби й побачив, що їй (жінці його) сьогодні стало зовсім кепсько.

— Левку... я помираю,—запально прошелестіла сухими губами жінка.— Мене їсть жар...

І на щоках їй розквітли дві червоні плями, немов запізні маки смутної, жовтої осени.

— Нахились до мене, Левку...

Він одірвав од підлоги підковані чоботи й одмірив два рівних, нешвидких кроки.

Нахилив над нею велике й важке своє тіло.

Тіло було стомлене, але закуте в шенелю, як в панцир радянського спокою.

Неголене, поколупане морозами обличчя його почуло на собі легку пару, що йшла з грудей жінчиних і пахла вже вмираючими легеньками...

— Живи... Ти борись, не давайся...—розгублено дивився він їй у вічі, що згасали що-разу глибше й невблаганніше.—Ось я ляпну зараз засвічу... розпалю руминку...

... Коли в комунара помирає дружина, що принесла йому любов, як він був ще партизаном 18-го року,—йому напевне дуже люто. І боляче до нестями. Тоді він може проклясти холодні, байдужі степи...

Малиновим картузом, що видали йому в городі, начміліції махав над горлом «руминки», вдуваючи в неї повітря, аби вона швидче дала тепла. І даремне. Бо тільки смолястий, густий дим уїдався в очі од сирого цурупалка.

А як довгі, пронизливі пишки захрипіли в жінчиних грудях знову, він покинув картуз на підлогу і знову прикип до неї.

На дворі вже було зовсім тихо. То була пізня зимова ніч. Спали вже не тільки селяни, а й предрайвиконкому, й секретар партячейки.

В цей час жінка начміліції вмирала.

Раз-по-раз хапала грудьми густе повітря з димом, широко розчинила на лямпку великі очі, повні невимовного жаху агонії...Повела ними по чоловіковому обличчі і стихла.

І стало в кімнаті так тихо, тихо, як у просторій, гучній труні. З-під високого мокрого лоба вийшли на скам'янілу постать начміліції двоє білих очей, що вже нічого не бачили...

Тоді начміліції накрив її тіло ковдрою по шию і сів до столу.

...Ніхто не може знати, що думає комунар, коли всі сплять—і секретар партячейки спить, а він на сам сидить перед мертвою жінкою. І ніхто не може сказати, чи ридає він тоді, чи палить безперерви цигарки... Чи, може, пригадує, як бився колись із бандитами й тоді вона його полюбила—та, що тепер мертва.

Ніхто не знає.

На світанку встав начміліції з-за столу і вийшов. Він прийшов до секретаря комячейки і дочекався, поки той розбуркався й сів на ліжкові. Тоді сказав йому начміліції.

— Померла у мене жінка.

В середній шибі була дірочка. Дірочку було заліплено папірцем, папірець трохи одстав і злегка шелестів од вітру. Проте ніхто на не звертав уваги, бо всі були в шапках і сиділи хто склавши в рукава, а хто заховавши їх у кешені.

Начміліції взяв слово для інформації і поінформував збори про жінки...

Спочатку висловлювались про те, від чого померла, пригадували випадки, але начміліції поставив:

— Я прохаю, щоб поховать. Щоб комячейка взяла участь.

— Як, щоб комячейка? Щоб ховала комячейка?

— Да. Не до попа-ж ідти... Як на вашу думку?..

Один узяв слово й сказав:

— Тут справді. Момент. На мою думку момент серйозний і відносно дальний...

Решта й собі сказали:

— Момент, що й говорити!..

— Але-ж і комячейка...

— Яке вона має відношення?..

— Та й як? По якому способу її ховать?

— Товариші. Як так?

— Товариш Гуца, комячейка теж не похоронне бюро. Ну, померло-ж маємо робити?

— Да, але вихід? Вихід який?

Потім довго, напруженно говорили:

— Голівне, що виходу немає. Отут-то! Померла. Смерть прийшла. А як поховать? Як... Голівне, що відношення до нас немає, і ніякого у нас обряду теж немає. Ото й тільки, що жила з членом ячейки. От голівне...

Вже давно розплився і погас на машинці недогарок. До вікна підліз ранок і розповзвся по кутках. У комячейці йшли безупинні думки й міркування...

Начміліції вставав. Ходив напруженно по кімнаті, роблячи кроки по діагоналі й повертаючись усім своїм великим тілом на місце.

— Ну?—спитав він, одвертаючись до стіни. І між брів йому лежала глибока печаль.

Але на цей раз вирішили тільки що:

«Поскільки комячейка не похоронне бюро й посідає громадянку, що померла, стороння для комячейки людина, позапартійна жінка, відношення до комячейки середнього немає, постільки й ховати її в бойовий сіб комячейка не вважає можливим. І крім того, для такого іменно випадку якогось обряду».

Був уже день. Ішов він у всевладнім, хоч не дуже складнім малісінського центру. До виконкому під'їжджали підводи й греміли коло об гострий камінь недоробленого бруку. Через дорогу гнали господарів водопій свій товар. Вставало мелодійне мукання, чуно було простих розмов.

На кожного чекала робота.

І всі порозходились.

II.

Начміліції прийшов до своєї канцелярії і сів до столу. Вартовий цюнер повідомив його, що ніяких випадків ніччю не трапилося; і пити воду просто з відерця, що стояло тут на підвіконні. Пив він стогнучи й розливаючи собі на вуса.

— Поснідавши, товариш начальник,—дружно посміхнувся потім цюнер до начміліції і ретельно витер вуса хусточкою.

— Розпоряжений ніяких не буде?

Начміліції покреслив олівцем по столу, став дивитись на старогрета Лібкнехта, що був тут із давніх-давен, і попрохав його не дуже

У вас, товаришу, жінка є. Вам черга змінитись, вартовий сьогодні. Попростіть свою жінку і ще якусь сусідку, щоб пішли до мого ханя. У мене цю ніч жінка померла... Зробити там, що слід. Обмити... ти. На стіл покласти. От тільки стіл у мене малий. Треба більшого. Йому навряд чи ляже...

Міліціонер скрикнув „та що ви!“, потім похилив голову, перейшов до столу й сказав:

— Е-ех... Тяжело це вам.

Пішов.

Міліції посидів і теж пішов. Він нічого не їв з учорашнього дня, не спав ніч і від того йому боліла голова і трохи тремтіли ноги, коли став ними на землю. Перед своїми дверима спинився. Довго не знаходячи ключа. Потім пригадав. Ключ поклав був у бокову кешеню. Відчинив двері, постояв трохи на порозі, потім увійшов і знову дивився довго вгору. Віі зовсім їй захололо й напівзакрили очі. На підлозі лежав який картуз. В „руминці“—чорний оцупок сосни.

Міліції стояв довго, поки не прийшли дві жінки і почали прибирати кімнату, потім поратись коло мертвої. Одна з них полапала мертву за пальці, що визирали з-під ковари. І, глянувши заклопотано на жінку черову, порадила їй тій: «Візьмись, візьмись... подерж за ногу... щоб не випала...». Міліціонерова вагалася хвилинку, потім теж торкнулася пальців і зітхнула. Вони дістали другого стола і, пораючись, пошепки й хрестилися крадькома.

Потім він знову пішов до секретаря партячейки і знову зібрав документи.

Врання про похорон жінки члена ячейки начміла т. Гуці знову стало членами наради непохитне й незрозуміле.

Говорили, що їм ясно, яке вражіння може справити те, коли жінки помирають і поховують жінку комунара, та ще начальника міліції, який їй т. інше. І нікому не було ясно, чи можна йти всій комячейці до поховання й співати хоч-би «ви жертвою впали»...

Секретар почував, що голова йому наливається чимсь важким. Воно йому давило на мозок. Від того мліли руки й проступав на грудях піт. Як ми будемо йти за труною жінки, що померла собі тому, що вона не прийшла, і ні в якій борні вона не впала фактично, йти їй т. інше. Та ще, кажете, й музику... І знамена, хтось сказав... Які-ж знамена?... І потім, скажуть селяни: «диви! Як жінку поховали так он як ховають... Чим-же вона краща»...

Але по вашому, товариш секретар, як? Зарить люди, що й зна що, та й... А яке це вражіння справить, коли-б у вас жінка померла? Або в мене... Міліції-ж мовчав.

Секретар мовчав...

Чорний факт стояв усюди, наповнюючи тривогою людські душі комунарів і міліціонерів.

Встав один, сціпив плечі й насунув собі капелетонку.

Смерть ішов, добрий день було,—сказав

з незаможниками. І потім—в кооперації є свій прапор. Ото тільки, що на ньому написано—

Смерть приватнім торгівцям і спекулянтам!

Тільки через кооперацію дійдемо до соціалізму!

... Напис-то нічого, сам по собі... Але-ж... Ах, ти! Знову „смело, товариші в ногу“—згучить...

... Секретар приклав лоба до шибки і відчув заспокоєння холоду.

У снігах хтось клацнув щеклодою.

Він розчинив двері кімнати й побачив членів ячейки з кількома незаможниками.

— От! Зробимо зараз засідання,—схвильовано зустрів він 14 чоловіка, що раптом заповнили всю його кімнату до стелі.

Всі сіли. В кімнаті тоді лишилось іще вільна просторінь, що була над головами.

— Порядок денний у нас про похорон жінки члена ячейки тов. Гуці,—оголосив секретар.

— Прошу слова,—сказав незаможник, протискуючи вперед руку.

Він потер долонями об коліна й сказав:

— Од каенесу буде чоловіка з двадцять п'ять—мужеських і женських...

— Як?—радісно зітхнув секретар...—Хіба ви вже говорили про це у себе?...

Незаможник звів на нього карі, як у дитини, очі, що грали в сайві невеселих зморшок.

— Ми говорили про це, товариш секретар,—сказав він, хукаючи в рукав...

— Раз покійна була жінка така, що й для кооперації старалась, і ще в вісімнадцятім, дев'ятнадцятім році проти гетьмана то-що давала нам набої, а потім за начальника вийшла, то слід поховати по совецькому. Щитаємо, що заслужила. Та народу тут піде видимо-невидимо. Народ він, думаєте, так-то вже за попа й держиться?.. Звісно, що до чого йде.

Секретарю стало трошки ніяково, що так несподівано стало так ясно.

Проте через хвилину він знову подумав: „Це інша справа. Поховати по совецькому це-ж зовсім не значить, що буде йти сама ячейка й співатиме „ви жертвою впали“...“

Далі вже справа ходила про технічні моменти. По цих технічних моментах ще довжилося засідання години може з три, може з чотири.

Ухвалили, що прапор кооперації можна-ж перевернути написом до низу і на ньому накрити труну, і що так буде навіть урочисто й найкраще з комячейки виділити групу в 5 чоловіка, якій узяти участь в похороні з прапором ячейки. Незаможникам і членам ячейки прийти на

...неї прийшла, і ні в якій борні вона не впала фактично, йти
...Та ще, кажете, й музику... Й знамена, хтось сказав... Як-ж
...намена?... І потім, скажуть селяни: «диви! Як жінку
...инкову так он як ховають... Чим-же вона краща»...

...як по вашому, товариш секретар, як? Зарить люди-
...хто й зна що, та й... А яке це вражіння спра-
...А коли-б у вас жінка померла? Або в мене...

...міліції-ж мовчав.

...секретар мовчав...

...борний факт стояв
...усіма, наповнюючи
...тривогою людські
...восьми комунарів і
...кандидатів.

...сім встав один, сціпив
...глибше насунув собі
...«плетьонку».

...На смерть ішов, доб-
...обі не було,—сказав
...заглибився в свої

...На смерть ішов, ну, а
...ще не бачив. І що
...бити, то вбийте мене
...ажу.

...ий подав із кутка:

...давное, нема ще в
...подробностей. Поле-
...сте. Всіх паразитів
...лювали, а подроб-
...нема. І де їх взять?

...первий факт. А дру-
...зять, що все-ж рівно
...! Знайдемо і сотво-
...під землі викопаето!..
...це собі, товариші, і

...не знали всі й так.

...нали: «сами шляхи ті знайдемо на широкому полі. І будуть вони
...юдяні. А поки-що—неясно»...

...у такою тривогою бились серця.

...хід мені єдиний,—сказав начміліції, одступаючи до дверей.

...вести на підводі на гробки й поховать?..—спитали.

...чевидно.

...Не почувли глибокий біль поразки.

...міліції повернувся широкою спиною, згорбився і вийшов.

III.

...прийшов незабаром.

...веротьми й коло криниць гомоніли гуртки, скрізь говорилося, що
...ника міліції померла жінка й що завтра буде похорон.

...не знали—який він буде...

...міліції побачив жінку на столі в білому вбранні і в чорних чере-
...подумав твердо і ясно:

...повезу її на тачанці сам»...

...стар замкнувся у себе в кімнаті.

...палив цигарку й зробив три глибокі затяжки—раз-по-раз. „Треба
...Як вона“... Дійсно, як це він... Треба було зразу-ж поговорити

...На засідання ячейки прийшли всі вісім комунарів...

...сному...
...чить, що буде йти сама ячей-
...ка й співатиме „ви жертвою
...впали“...

Далі вже справа ходила
про технічні моменти. По цих
технічних моментах ще дов-
жилося засідання години може
з три, може з чотирі.

Ухвалили, що прапор ко-
операції можна-ж перевер-
нути написом до низу і н-м
накрити труну, і що так бу-
де навіть урочисто й най-
краще. З комячейки виділити
групу в 5 чоловіка, якій узя-
ти участь в похороні з пра-
пором ячейки. Незаможникам
і членам ячейки прийти на
місце о 12 годині для виносу
тіла. І взяти прапор у сель-
будинкові.

Секретар не лягав тієї
ночі зовсім.

Він ходив по кімнаті до
ранку і думав про те, що це
все буде скоро цілком ясне...
І будуть шляхи прості, уквіт-
чані плодами праці й глибо-
кої людської думки...

Товаришу Гуці занесли
постанову в пр-токол ячейки.

Начміліції розгорнув па-
пірця і прочитав:

Витяг із протоколу

С л у х а л и

Про похорон грома-
дянки Гуці.

У х в а л и л и

Поховати жінку члена ячейки КП(б)У
тов. Гуці по радянському обряду. Винос тіла
призначити на 12 год. дня, в якому взяти
участь і однести тіло на кладовище персонально
5-ти тов. членам ячейки сукупно з незамо-
жниками із співом революційних пісень під
червоними прапорами.
(Підписи).

Начміліції розгладив брови й збудив двох жінок, що спали, сидячи на
стілцях.

Став перед ними і голосно перечитав ще раз.

— Без батюшки тоб-то,—сказала одна, більше до себе, й закліпала
очима.

Він поклав папірця в кешеню і мовчки пішов з кімнати.

Другий день був урочистий. Ішло народу—жінок і чоловіків—зі всього
села. Гуділи повагом нерівні вулички. А над усіма ритмічно посувалось по
останній дорозі червона труна, коливаючись од народньої ходи.

III і IV—1925 р. Одеса.

I. Микитенко.

ТІСЯЧА І ОДНА ДІВЧ

(З вражінь мандрівки по Середній Азії).

Через увесь СРСР потягом. Киргизька Республіка. Тінь Т. Г. Шевченка.

До Самари—ліси соснові, березові вибігають в даль до обрію, ріжуть край-небо і пропадають в далені. Ліси здавлюють ніби колю і потяг врізається в них, вгрузає залізом і ритмічно стукає перемогу. Довжелезний, верста з чвертю, міст повис над Волгою. Цей міст було зірвано чехо-словаками і ще й зараз потяг потиху йде. За Волгою ліси згинули, десь загубилися ззаду

і овіяні вільним вітром ми покотили широкими степами до Оренбургу і далі. Степ цвіте різнокольоровими туліпанами і на станціях їх продає дівтора цілими снопами. Киргизькі назви станцій не затримуються в голові, збиваються якимись чудними складами. Обабіч залізниці отаборилися киргизи з юртами і гуртами худоби. Легкою ходю, перевалюючись дибає верблюд по степу, або їде киргиз на низенькій виточеній, зклепаній з міцних м'яз коня-

нами і блищить нагрітий сонцем. Роста тільки рідкий полинь, астрагал та саксаули. Такі дивно-непотрібні і буті в пісках рідкі станції з невеличкою будівлею і ною платформою. Закинуті сюди в піски люди—заспані.

Від міста Казалінська синьою гнучкою смугою Сир-Дар'я. Звідси увесь час колія йде по-над цією Десятки, сотні верст плавнів заросли комишом і вночі горять і палахкотять червоними зміями вогню в

Аральське море—нудне, з сизою водою і голими, безберегами. Недалеко від станції Казалінськ, кілька десятків верст лежить острів річки Сир-Дар'я—Кос-Арал. Тут 1846 року зимувала експедиція генерала Бутакова, що її було прислано описати ці місцевості. Як відомо в цій експедиції був і Т. Г. Шевченко. Тут він написав альбом краєвидів Аральського моря і написав

Куточ сільного базару.

чехо-словаками і ще й зараз потяг потиху йде.
За Волгою ліси згинули, десь загубилися ззаду

Група членів президії Розземлісу Мар-геланського повіту на чолі з головою ЦВК'у Уз. СРР т. Ахун-Бабаївим.

і овіяні вільним вітром ми покотили широкими степами до Оренбургу і далі. Степ цвіте різнокольоровими тудіпанамі і на станціях їх продає дівтора цілими снопами. Киргизькі назви станцій не затримуються в голові, збиваються якимись чудними складами. Обабіч залізниці отаборилися киргизи з юртами і гуртами худоби. Легкою ходою, перевалюючись дибає верблюд по степу, або їде киргиз на низенькій виточеній, зклепаній з міцних м'яз конячині. Як струпами, зелень трави засипана худобою—вівцями, кіньми.

Ці безмежні степи—володіння Киргизької республіки, столиця якої Кизил-Орда лежить далі, за Аральським морем. Потяг вривається в піски пустельні. Золотий, дрібний сухий пісок пересипається дю-

нами і блищить нагрітий сонцем. Росте тільки рідкий шорполин, астрагал та саксаули. Такі дивно-непотрібні і забуті в пісках рідкі станції з невеличкою будівлею і міною платформою. Закинуті сюди в піски люди—заспані й змучені.

Від міста Казалінська синьою гнучкою смугою біжить Сир-Дар'я. Звідси увесь час коля йде по-над цією річкою. Десятки, сотні верст плавнів заросли комишом і вночі ці плавні горять і палахкотять червоними зміями вогню в небо.

Аральське море—нудне, з сизою водою і голими, як протоптані, берегами. Недалеко від станції Казалінсьок, кілька десятків кілометрів, лежить острів річки Сир-Дар'ї—Кос-Арал. Тут 1848—49 року зимувала експедиція генерала Бутакова, що її було призначено описати ці місцевості. Як відомо в цій експедиції брав участь і відомий український письменник Т. Г. Шевченко. Тут він намалював і написав кілька віршів. Один вірш починається:

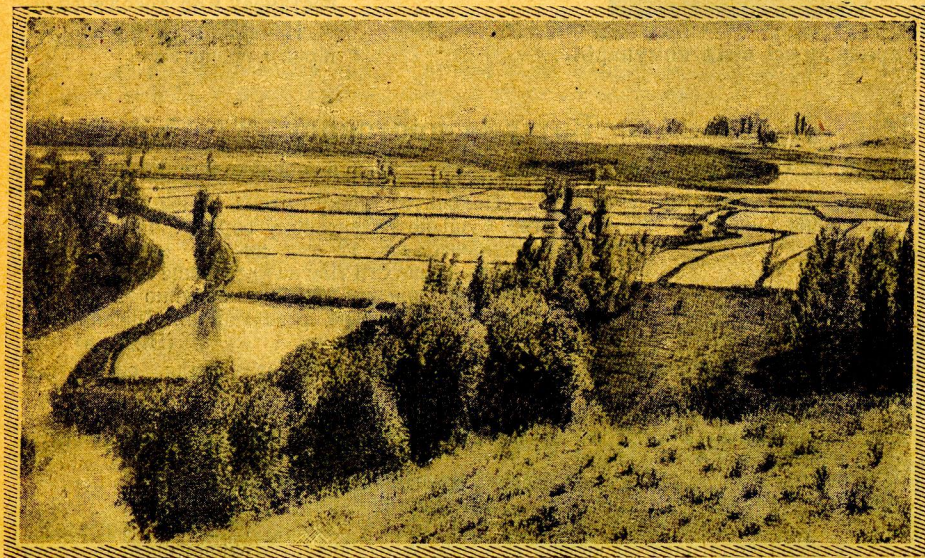
«Прощай убогий Кос Арале,
Нудьгу заклують мою,
Ти розважав такі два літа
Спасибі, друже!...»

Із сучасних письменників теж деякі зазнали у своїх віршах зилки в ці місця. До Оренбурга ближче станція Ак-Тюбинська. Тут гнали тов. В. Коряка і небіжчика—письменника А. Заливчого.

Контрасти міста Ташкент.

Ташкент—найбільше місто Середньої азії, оскільки це європейська частина його. Це дуже старовинне місто, назва його в перекладі значить кам'яне місто. Європеїсти назвали місто—зелене, веселеньке з рівними вулицями і невеличкими будівлями. Є трамвай і від цього місто видається жвавим і рухливішим.

Але ось кінчається європейська частина міста і починається ісламська частина з вулицями, магазинами, парками, установами, рухом на вулицях. Ви вступаєте в східну частину. Вузькі порохняві вулиці, по обидва боки дували (паркани глиняні) і вікон на вулицю немає. Динків не видно, бо покрізли їхні заввишки, як дували, проїде меланхолійний узбек на гарбі з величезними килимами. Ніби крадучись по-під дувалом у паранджі іде одвічне рабство і кабала східних народів—жінки. Важке, гнітюче враження робить жінка—узбечка, коли бачиш її вперше і згадаєш, що вона абсолютна раба свого чоловіка. Тільки зараз жінка виплутується з тисячелітнього побутового павутиння, що ним опутане мусульманство і Магомет із Кораном.

Рисове поле.

ється, що оцих тихих по-
х вулиць не торкнулося
ні революція, ні громадян-
на. На базарі, де найбіль-
ку, у чайхананах (чайних)
олийно сидять чоловіки —
і ліниво п'ють чай. Вони
мані різнокольоровими вг-
ними халатами, сидять піді-
під себе тонкі ноги.
е жадної жінки! Жінку рідко
рустрінути на базарі.
жен двір тут у східньому
оведено арик і вода десь
у рівчаку у вас під нога-
рху глухий м'ст врівень з
Дерев тут менше, але
гато пилу, бо всі будівлі
а місто густо заселене.
у туземній частині Таш-
мічаєш який контраст з
ською частиною. Здається,
життя йде надто повільно,
ому і ніяка сила не пору-
ого спокою і не переле-
рез товстий, високий дувал
узбеків. Але воно так
деться... Дійсно, ніяка сила
а порушити цю спокою,
янської влади.

адянська влада знайшла
Та про це далі..

Стіну пробито. Ферганська область.

фаркаючи поспішає, їде по-між нив засіяних бавовни-
не-де ще орють землю дерев'яним великим плугом
а соху тільки важчим. Цей плуг зветься омач.
ть землю кетменями (вроді нашої сапи, тільки важче)
дехкани (селяни) і черейкери (батраки). Вся земля
ах ариків—ціла система водяних жил несе воду на
ціла нива затоплена водою і загрузоючи по коліна
рис. Рисове поле отак залите водою ціле літо, доки
рис.

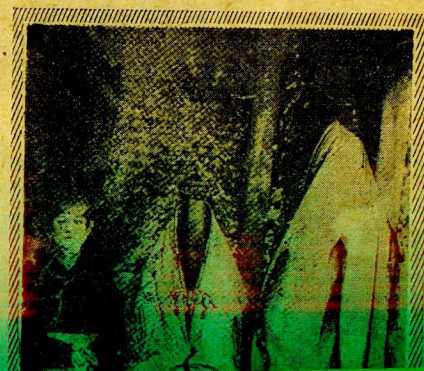

Мітинг в Андижанському повіті на ст. Хакул-Абад де виступає т. Ахун-Бабаїв.

Більше засадженого дере-
вами і зеленого міста я не ба-
чив. Навіть кримські куроти
проти Фергани голі й порожні.
Але містечко надто тихе і
безнадійно-нудне.

Сьогодні був у виконкомі,
Робземлісі й Жінвідділі.

І дійсно лише більшови-
цька романтична, мускуляста,
мозольна енергія змогла про-
бити стіну мусульманського
консерватизму і мертвого ти-

... порушити цього спокою,
... янської влади.
... адянська влада знайшла
... та про це далі...

Мітинг в Андижанському повіті на ст. Хакул-Абад де виступає т. Ахун-Бабаїв.

Стіну пробито. Ферганська область.

... фаркаючи поспішає, їде по-між нив засіяних бавовни-
... де ще орють землю дерев'яним великим плугом
... на соху тільки важчим. Цей плуг зветься омач.
... дять землю кетменями (вроді нашої сапи, тільки важче)
... і дехкани (селяни) і черейкери (батраки). Вся земля
... чках ариків—ціла система водяних жил несе воду на
... ця ціла нива затоплена водою і загрузоючи по коліна
... сів рис. Рисове поле отак залите водою ціле літо, доки
... рис.

... ку залізничної колії біжить вдаль Алайські гори. Вони
... ть вигнувши хребеті, як баський кінь, а спина вся в
... лежить зверху вічна крига і блищить на сонці. Гори
... ізниці на 80—100 верст, а їх прекрасно видно і вони
... ісокі.

... апавшись, потяг підкочує до станції Коканд. Це обласне
... ферганської області і бувша столиця Кокандського хан-

... тут є й ві-
... рда (палац)
... ських ханів,
... й з них Ху-
... і добуду-
... ого палаца.
... ннші стіни
... ди і стіни
... прекрасно
... ні мозаїч-
... аментикою
... кольорового

... и з мого
... енника.

... ергана (б.
... ев) 14 трав-
... р... Все
... в деревах.
... ні срібно-
... ополі, кара-
... лантуси
... тополі.

Більше засадженого дере-
вами і зеленого міста я не ба-
чив. Навіть кримські курорти
проти Фергани голі й порожні.
Але містечко надто тихе і
безнадійно-нудне.

Сьогодні був у виконкомі,
Робземлісі й Жінвідділі.

І дійсно лише більшови-
цька романтична, мускуляста,
мозольна енергія змогла про-
бити стіну мусульманського
консерватизму і мертвого ти-
сячелітнього побуту за Кора-
ном і Шаріятотом. Іслам—най-
консервативніша релігія в світі,
може виключаючи ще буддий-
ську.

Мусульмани через свою
релігію дуже мало залишили

Узбечки в чадрах.

Старі батраки вкуш з Ахун-Бабаївим.

в скарбницю світо-
вої культури.

У виконкомі го-
ворили: Казійські
суди абсолютно за-
губили своє значін-
ня, авторитетні ли-
ше радянські. По
мергеланському по-
віту організовано
багато батраків у
Робземлісі, спілка
Каші, батрачками
жінок. До правлін-
ня Робземлісу об-
рано тов. Ахун-Ба-
баєва голова Ц.В.К.
Узбекистану, він по-
ходить, здається,
з цих місць. Бат-
раки працюють ті-
льки по договорах.
В батрачкомі дех-

Л. М. Каганович.
Генеральний секретар Ц.К.К.П.(б.)У.

І. Я. Клименко.
Секретар Ц.К.К.П.(б.)У.

ДО ПЛЕНУМУ Ц.К.К.П.(б.)У.

канок є більше тисячі членів-жінок. Це величезне досягнення і зроблено воно переважно тов. Сач-Бібі Мадзімовою. Вона ще в 1921 році скинула параджу і пішла на роботу серед жінок. Комуністка тепер людина залізної енергії. Побудеш півгодини кону Шаріати чоловік мав право виганяти жінку ко

На мою думку, найважча тутешня робота—це робота жінок. Кожні кілька хвилин, півгодини вбігає в жінка—узбечка з плачем. Ту чоловік виганяє (по ст кону Шаріати чоловік мав право виганяти жінку ко

Л. М. Каганович.

Генеральний секретар Ц.К.К.П.(б.)У.

ДО ПЛЕНУМУ Ц.К.К.П.(б.)У.

І. Я. Клименко.

Секретар Ц.К.К.П.(б.)У.

канок є більше тисячі членів-жінок. Це величезне досягнення і зроблено воно переважно тсв. Сач-Бібі Мадзімовою. Вона ще в 1921 році скинула параджу і пішла на роботу серед жінок. Комуністка тепер, людина залізної енергії. Побудеш півгодини тут і бачиш скільки приходить узбеків за порадою або шукати захисту своїх прав перед баями (багачами).

Радянсько-японські взаємовідносини.

Японський посол гр. Танака прибув до Москви.

На мою думку, найважча тутешня робота—це робота серед жінок. Кожні кілька хвилин, півгодини вбігає в кімнату жінка—узбечка з плачем. Ту чоловік виганяє (по старому кону Шаріати, чоловік мав право виганяти жінку коли захочує іншу б'є, а ту покинув і одружився з молодчою. Все це треба уладнати, допомогти, а робітників так мало особливо з узбеків.

Разом борються з тими, хто одружується з малолітньою, має кілька жінок, або продає жінку за калім (викуп).

Говорив з робітницями жінвідділу в Самаркандському повіті, енергійними Сурма Саїдбаїва і Махператхон Ісмаїлова.

Багато розповідали і показали мені, наприклад, соромливу, кучеряву Турк Мирза-Алієву.

Турганой — дев'ять років — вона одружена з п'ятидесятилітнім узбеком.

Про це взнав жінвідділ віддав її чоловіка а дівчинку забрали до себе нікуди було діватися.

Зараз вона піонерка — весела і радісна.

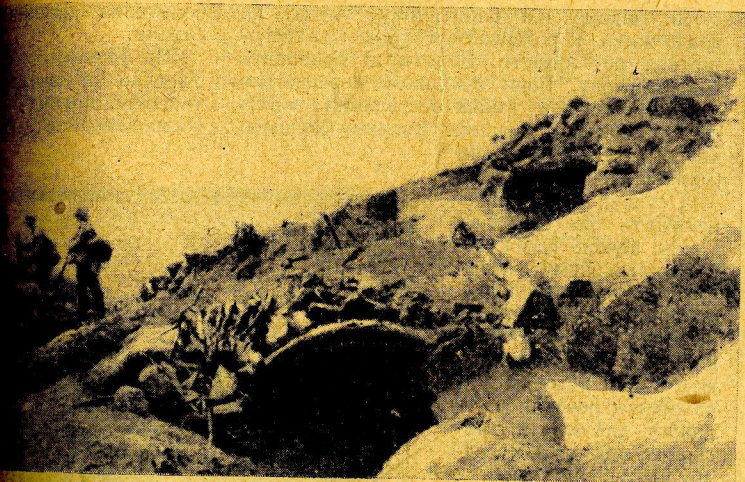
Тут заборонено одружуватися до 20 років жінвідділу і буває, що на 20—30 весіль забороняють, бо хочуть одружуватися з неповнолітніми дівчатками (закон лодче 17 років, як дозволяє радянський закон.)

Взяв собі цілу низку заяв і справ з роботи жінвідділу.

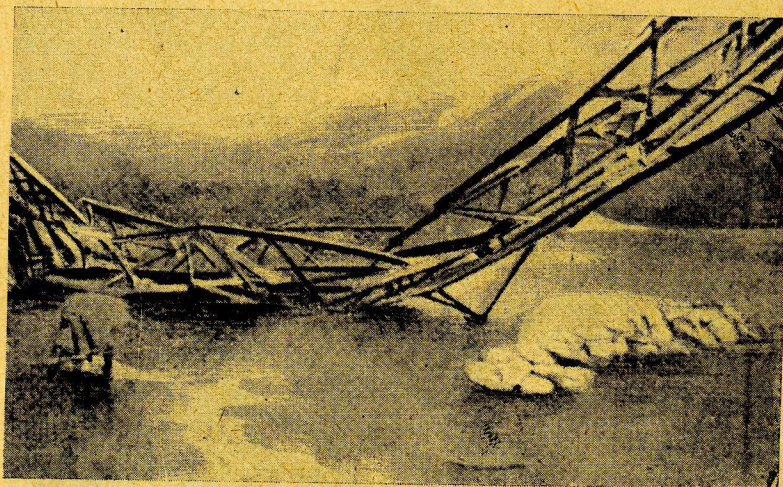
Фергана—Харків.

Ол. Копил

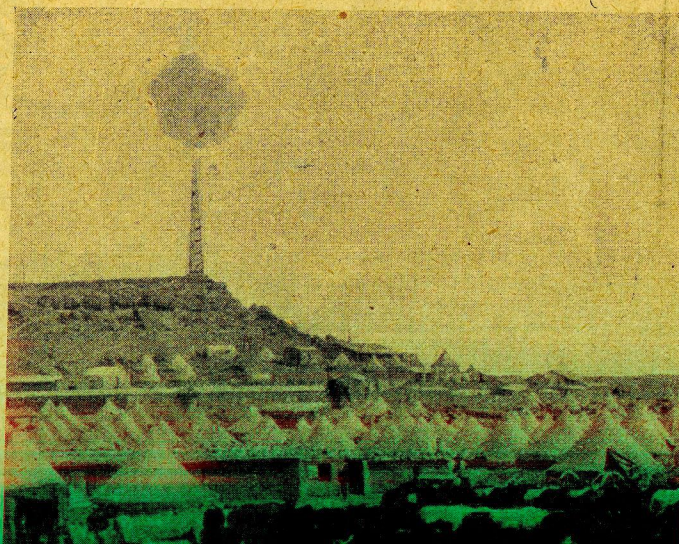
ВІЙНА В МАРОКО.

Землянки рифів у горах.

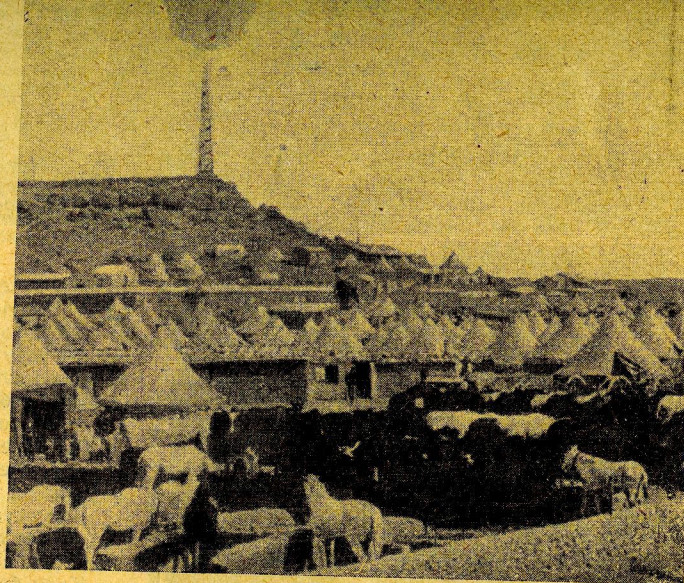

Зруйнований міст через р. Сра.

Французькі шанці.

Табір племін спахи.

ПЕРЕВОРОТ В ГРЕЦІЇ.

ТЕРОР В БОЛГАРІЇ.

Студенти в ланцюгах вагою в 50 кілогр.

Генерал Пангелос
вождь перевороту.

Військо на вулицях Афін після
перевороту.